

KORIZMENO HODOČAŠĆE U CRKVU HRVATSKIH MUČENIKA

Gospičko-senjska biskupija ove godine počela je s korizmenim hodočašćima u Crkvu hrvatskih mučenika. Dosada su ta hodočašća išla u gospičku katedralu. Naime, pred deset godina, točnije 6. travnja 2002., dogovorom između gospičko-senjskog biskupa i predsjednika Hrvatskog sabora, krenula je inicijativa za izgradnju CHM. Jučer je hodočastio gospički dekanat. Prije sv. mise bio je križni put. Zbog snijega nije se moglo ići s Krbavskog polja nego je pobožnost obavljena na postajama oko Svetišta, a završetak je bio u Memorijalnom parku pred Vukovarskim križem.

Misu je u crkvi, pred više stotina hodočasnika, predvodio biskup Mile Bogović zajedno sa svećenicima gospičkog dekanata. U svojoj propovijedi Biskup se osvrnuo i na plan aktualne vlasti da se Ured za pronalaženje, obilježavanje i održavanje grobova žrtava komunističkih zločina nakon Drugog svjetskog rata, kojem je on član Upravnog vijeća, dodijeli sudbina bivše Saborske komisije za žrtve rata, tj. da prestane raditi u zakonski propisanim okvirima.

Podsjećamo, Ured je osnovan tek prošle godine, nakon četiri godine priprema, Zakonom o pronalaženju, obilježavanju i održavanju grobova žrtava komunističkih zločina nakon II. svjetskog rata, a uz suglasnost tada oporbenog SDP-a. U prvobitnom sastavu Upravnog vijeća Ureda bili su predviđeni dr. Andrija Hebrang, koji bi mu predsjedavao i koji je kasnije ponudio ostavku ako se tako može spasiti nezavisnost Ureda,

Stjepan Adanić iz Ministarstva branitelja, Mato Bilonjić iz Odbora za ratne veterane, Zdravko Dizdar iz Hrvatskog instituta za povijest, Branko Kincl kojega je predložio HAZU, zatim biskup gospičko-senjski Mile Bogović kako smo već rekli, Snježana Ivanović na prijedlogu Hrvatskog državnog arhiva i Dubravka Horvat po prijedlogu Hrvatskog crvenog križa.

Među ostalim Biskup je rekao:

„CHM je jaki poticaj da se na ovim prostorima počne graditi zajedništvo oko stradalnika, mučenika, a ne oko pobjednika i mučitelja. Tom idejom smo se nosili kada smo ovdje, na mjestu velike nacionalne tragedije, započeli graditi CHM. Vjerujemo da će naše žrtve doprinijeti jačanju našeg zajedništva. Ne vjerujemo, naime, da će se na ovim prostorima, u mladoj hrvatskoj državi, zajedništvo moći izgrađivati stavljanjem u prvi plan mučitelje, bez obzira bio on ratni pobjednik ili gubitnik, jer bismo u protivnom stvarali prikladan okvir za mržnju. Biti obuzet mučiteljem, znači otvarati se mržnji i osveti. Zajedništvo će se moći izgrađivati samo ako u prvi plan stavimo stradalnike, bez obzira koji oni bili, i da im

izrazimo poštovanje. U tom smislu trebamo učiniti snažan zaokret u odnosu na našu prošlost. zato smo, u skladu s praksom i zadaćom Crkve, krenuli na izgradnju svetišta na čast mučenicima.

Taj govor o poštivanju žrtava čujan je na ovom brdu jer o njemu govori ne samo naziv crkve nego i svaki njezin dio i njezino okruženje. S ovoga brda taj se govor nadaleko proširio, a nastojat ćemo da on nadjača govor o pobjednicima i mučiteljima. Ne treba živjeti u iluziji da će taj način mišljenja biti od svih i brzo prihvaćen. Ima i danas pojedinaca i skupina koji i dalje ponižavaju žrtve niječući im pravo na ime i na grob. I danas se koristi instrumentima vlasti da se uguši ozakonjena inicijativa da se pronađu, obilježe i čuvaju grobišta žrtava komunističkog terora. Ne će se te žrtve danas nazivati riječima njihovih ubojica: da su uši, gnjide, štakori, štetočine koje treba bez milosrđa uništiti, koje ne mogu imati ljudska prava, pa ni pravo na ljudski pokop. Takve riječi se danas neće čuti, ali zašto se do sada prema ostacima tih žrtava stvarno odnosi kao da nije riječ o ljudima, kao da su ih njihovi ubojice ispravno nazvali. No, vjerujemo da će odgovorni prepoznati u tim žrtvama ljude i da će u tom smislu i odnositi se prema njima.

Trebamo, naime, biti strpljivi jer bivši povlašteni sloj društva i njihovi gojenci, ljudi koji su se ljuljali na granama nepravde i nasilne vlasti, teško shvaćaju ljudska prava onih nad kojima su imali pravo vršiti „diktaturu proletarijata“. Sve je čujniji krik nevinih žrtava koji je nasilno prekinut u nekoj od brojnih jama i o kojemu se nije smjelo pričati. Doista treba biti potpuno gluh pa da se ti krikovi ne čuju. Znamo da je uvijek bilo gluhih ljudi, ali nije ih mudro postavljati na mjesto gdje je sluh važan."

Nakon pričesti blagoslovljeno je novo svetohranište. Svetohranište je izradila zlatarska radionica Arredi sacri Bartoncello Poianella di Bressavido kraj Vicence (Italija). Projektno rješenje izradila je Marijana Kočačić prema napatcima Radoslava Bužančića. Svetohranište je dar Mare i Dragutina Pavlinovića iz Livna. Biskup je darovateljima i projektantima uručio zahvalnicu i zadržao se s njima u razgovoru oko nastavka uređenja Svetišta.

Cjelovita homilija biskupa dr. Mile Bogovića

Pozdravljam vas braćo svećenici i vjernici gospičkog dekanata na prvom korizmenom hodočašću u Crkvu hrvatskih mučenika.

Odlučili smo da na mjesto hodočašća u gospičku katedrali, u koju smo hodočastili deset godina, bar jedan petogodišnji ciklus hodočastimo u ovu crkvu koja je plod desetogodišnjeg rada naše Biskupije ali i svih Hrvata katolika. Naime, 6. travnja 2002. dogovorom između gospičko-senjskog biskupa i predsjednika Hrvatskog sabora krenula je inicijativa za izgradnju CHM. Nije mi poznato da je na našim prostorima pri gradnji neke crkve sudjelovao tako široki i

organizirani krug vjernika Hrvata. Preostaje nam još veliki posao da započnu i da se ustale hodočašća sa svih strana otkuda su dolazile podrške, materijalne i moralne, za izgradnju CHM. Započinjemo s

hodočašćem naše Biskupije jer je crkva na našem području i jer je odavde krenula inicijativa i odavde je izgradnja imala najjaču podršku.

Kako je na našem području mogla nastati i ostvariti se ideja crkve svih hrvatskih mučenika. Ovaj prostor simbol je hrvatskih stradanja, a nalazi se u i u zemljopisnom središtu hrvatske države. Ovdje se odigrala 9. rujna 1493. Krbavska bitka, najveća tragedija hrvatskog naroda prije Bleiburga i križnih putova prošlog stoljeća. Na ovim prostorima nakon Krbavske bitke promijenjen je govor, primijenjeni su nazivi mjesta, rijeka i gora jer je prethodno stanovništvo uništeno ili prognano. Nije tko imao čuvati ni govor ni spomenute nazive.

CHM je jaki poticaj da se na ovim prostorima počne graditi zajedništvo oko stradalnika, mučenika, a ne oko pobjednika i mučitelja. Bog je htio da se zajedništvo cijeloga svijeta izgrađuje na slavlju uzvišene Kristove žrtve. Proslava te žrtve u središtu je svakog misnog slavlja. Crkva je u svojoj povijesti jačala pridružujući Kristovoj žrtvi mučeničke žrtve svojih članova. U prvi plan nisu stavljeni mučitelji nego njihove žrtve.

Tom idejom smo se nosili kada smo ovdje, na mjestu velike nacionalne tragedije, započeli graditi CHM. Vjerujemo da će naše žrtve doprinijeti jačanju našeg zajedništva. Ne vjerujemo, naime, da će se na ovim prostorima, u mladoj hrvatskoj državi, zajedništvo moći izgrađivati stavljanjem u prvi plan mučitelje, bez obzira bio on ratni pobjednik ili gubitnik, jer bismo u protivnom stvarali prikladan okvir za mržnju. Biti obuzet mučiteljem, znači otvarati se mržnji i osveti. Zajedništvo će se moći izgrađivati samo ako u prvi plan stavimo stradalnike, bez obzira koji oni bili, i da im izrazimo poštovanje. U tom smislu trebamo učiniti snažan zaokret u odnosu na našu prošlost. zato smo, u skladu s praksom i zadaćom Crkve, krenuli na izgradnju svetišta na čast mučenicima.

Taj govor o poštivanju žrtava čujan je na ovom brdu jer o njemu govori ne samo naziv crkve nego i svaki njezin dio i njezino okruženje. S ovoga brda taj se govor nadaleko proširio, a nastojat ćemo da on nadjača govor o pobjednicima i mučiteljima. Ne treba živjeti u iluziji da će taj način mišljenja biti od svih i brzo prihvaćen. Ima i danas pojedinaca i skupina koji i dalje ponižavaju žrtve niječući im pravo na ime i na grob. I danas se koristi instrumentima vlasti da se uguši ozakonjena inicijativa da se pronađu, obilježe i čuvaju grobišta žrtava komunističkog terora. Neće se te žrtve danas nazivati riječima njihovih ubojica: da su uši, gnjide, štakori, štetočine koje treba bez milosrđa uništiti, koje ne mogu imati ljudska prava, pa ni pravo na ljudski pokop. Takve riječi se danas neće čuti, ali zašto se do sada prema ostacima tih žrtava stvarno odnosi kao da nije riječ o ljudima, kao da su ih njihovi ubojice ispravno nazivali. No, vjerujemo da će odgovorni prepoznati u tim žrtvama ljude i da će u tom smislu i odnositi se prema njima.

Trebamo, naime, biti strpljivi jer bivši povlašteni sloj društva i njihovi gojenci, ljudi koji su se ljuđali na granama nepravde i nasilne vlasti, teško shvaćaju ljudska prava onih nad kojima su imali pravo vršiti „diktaturu proletarijata“. Sve je čujniji krik nevinih žrtava koji je nasilno prekinut u nekoj od brojnih jama i o kojemu se nije smjelo pričati. Doista treba biti potpuno gluh pa da se ti krikovi ne čuju. Znamo da je uvijek bilo gluhih ljudi, ali nije ih mudro postavljati na mjesto gdje je sluh važan.

Naš dekanat je stolni dekanat. To znači da je prvi među njih pet jer je u središtu Biskupije. Površinom je veći od nekih naših biskupija, a po broju vjernika nije mnogo veći od nekih župa u Zagrebu. No, kako rekoh, on je značajan jer je u zemljopisnom središtu Hrvatske, a imat će i nacionalno svetište na svom području. U nedavno

objavljenoj knjižici čitamo da na našem području ima više masovnih grobnica u kojemu su bačene žrtve Drugog svjetskog rata i poraća a do danas im nije izražen ljudski pijetet i ljudsko poštovanje. Da

spomenemo neke: Brotnja, Vrace kraj Gračaca, Golubinjača, Rudopolje, Štikada, Mušaluk, Čanić gaj, Nažalost, to nije sve što pokazuju otkrića grobišta masovnih pogubljenja u Kosinju i okolici. Loš je znak što se ljudi još i danas boje o tome govoriti. Crkva u Hrvata je pokrenula akciju da se u svim biskupijama istraže mučenički znakovi tih stradanja.

Nalazimo se u Godini vjere i župne kateheze. Crkva osjeća poteškoće u navještaju vjere suvremenom čovjeku i u prenošenju vjere na mlađe naraštaje. Zato se govori o „novo evangelizaciji“, o poticajima da to bolje činimo. Papa Benedikt XVI. zacijelo osjeća na tom području svojevrsnu krizu pa je proglasio Godinu vjere. Mi u našoj Biskupiji uz tu godinu i dalje nastavljamo s Godinom župne kateheze. Povodom Godine vjere i župne kateheze uputio sam svim svećenicima i vjernicima svoju korizmenu poslanicu koju ćete imati u rukama iduće nedjelje.

Današnja Služba riječi govori o kušnji odnosno napasti. Čovjek bi htio biti ono što nije i postići cilj na način kako se to ne postiže. U tome je izvor njegovih kušnji i napasti. Potrebno je, dakle, upoznati istinu o čovjeku, o njegovim mogućnostima i ograničenjima. Ulazimo u vrijeme u kojemu se treba suočiti s istinom da smo sami po sebi pepeo, ne možemo od onoga što od sebe imamo očekivati da budemo nešto veliko. No, mi ipak nismo bezvrijedni jer je Drugi (Bog) udahnuo život u naš pepeo i njemu trebamo biti za to zahvalni. O tome nam govori i ona slika o stvaranju čovjeka kada je Bog napravio čovjeka „od praha zemaljskog i u nosnice mu udahne dah života“ (Post 2, 7). Život, dakle, čovjek nije dobio od praha zemaljskog, od sebe, nego mu ga je Bog udahnuo, on ga je primio od drugoga (Drugoga).

Bog je stvorio čovjeka i obdario ga mnogim dobročinstvima. Kažemo da je prvi čovjek sagriješio iz oholosti, ali rijetko kada se protumači što to znači. Oholost je napuhivanje svoje važnosti preko stvarnih granica, do te mjere kao da za sve što pojedinac jest i ima ne treba biti zahvalan nikome izvan sebe, niti se pri odlučivanju treba obazirati na ikoga drugoga. Ohol čovjek svojim stavom želi reći: Za ono što jesam, što imam, što znam, ne trebam reći hvala nikome. U svakom času slobodan sam opredijeliti kako se meni sviđa!

To je napuhivanje. To je laž. To je oholost. Sjeti se čovječe da si prah! Da se povuče ono što si dobio izvan sebe, od Drugoga, od drugih, vratio bi se opet u prah.

Trajna je napast za čovjeka da se on igra Boga. Sve ovisi o meni. Napasnik ne napušta čovjeka ni u jednom trenutku i stalno ga u tu laž uvjerava, nastojeći skloniti čovjeka da ne bude nikome zahvalan i

da se u donošenju odluka ne treba na nikoga obazirati.

Zašto Bog nije oslobodio čovjeka od tih kušnji i napasti? Zašto je dopustio da i sam Krist bude stavljen u tu kušnju?

Sveti Augustin u današnjem čitanju Časoslova daje nam na to odgovor:

„Život naš na ovom hodočasničkom putovanju ne može biti bez kušnje. Rast naš ostvaruje se kroz kušnje. Nitko sebe ne poznaje ako nije kušan.

Nitko ne može biti okrunjen ako nije pobijedio. Nitko ne može pobijediti ako se nije borio. A nitko se ne može boriti ako nema neprijatelja i napasti.“

Pred nama je korizma. neka to bude plodno vrijeme u kojemu ćemo uz Božju pomoć nadvladati brojne kušnje. Tada će one pridonijeti našem rastu kao ljudi i kao kršćana.

Zahvaljujem dekanu i vašim župnicima na trudu i radu na svojim mjestima. Posebno hvala udbinskom župniku koji je ujedno i čuvar ovog Svetišta. Nije danas lako biti svećenik. Zahvaljujem svećenicima i na tome što su vas doveli ovamo na ovaj susret u Crkvi hrvatskih mučenika. Budite uvjereni da uz Božju pomoć sve naše kušnje možemo pretvoriti u naše pobjede.

Bog vam u tome bio na pomoći i sveti hrvatski mučenici. Amen.

(hkv)